

LIGJ
Nr. 10 216, datë 21.1.2010

PËR DETERGJENTET

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1

Qëllimi dhe fusha e zbatimit

Ky ligj përcakton rregullat për vendosjen në treg të detergjenteve dhe të lëndëve tensioaktive për detergjentet, me qëllim sigurimin e një niveli të lartë të mbrojtjes së shëndetit publik e të mjedisit, në lidhje me:

- a) biodegradimin e lëndëve tensioaktive në detergjente;
- b) bkufizimet ose ndalimin e përdorimit të lëndëve tensioaktive, për shkak të biodegradimit;
- c) etiketimin e detergjenteve, përfshirë lëndët aromatike alergjene.

Neni 2

Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. a) “Detergjent” është çdo substancë ose preparat, në formë të lëngët, pluhuri, paste, kallëpi, blloku, figure etj., që përmban sapune dhe/ose lëndë të tjera tensioaktive, i destinuar për t’u përdorur në proceset e larjes dhe të pastrimit, si dhe tregtohen dhe/ose përdoren për qëllime shtëpiake ose industriale.

Detergjente vlerësohen edhe produktet e mëposhtme:

b) “Preparat ndihmës për larje”, i përcaktuar për njomje (paralarje), shpëlarje ose zbardhje rrobash, tekstilesh për përdorim shtëpiak etj.;

c) “Zbutës tekstilesh”, i përcaktuar për të ndryshuar karakteristikat në prekje të tekstileve, në proceset që plotësojnë larjen e tyre;

ç) “Preparat pastrimi”, i përcaktuar për pastruesit shtëpiakë, universalë dhe/ose pastrime të tjera sipërfaqesh.

2. “Larje” është pastrimi i rrobave, tekstileve, enëve dhe sipërfaqe të tjera të forta.

3. “Pastrim” është largimi i një depozitimi të padëshirueshëm mbi dhe/ose në brendësi të substratit, që ndryshon disa karakteristika, pamjen ose ndjesinë e një sipërfaqeje të pastër.

4. “Substanca” janë elementet kimike dhe përbërjet e tyre siç gjenden në natyrë ose të përfuara nga çdo proces prodhimi, përfshirë çdo shtesë të nevojshme për të ruajtur stabilitetin e produkteve dhe çdo papastërti, si pasojë e procesit të përdorur, por duke përjashtuar çdo tretës, i cili mund të ndahet nga substanca, pa ndikuar në stabilitetin e saj ose pa ndryshuar përbërjen e saj.

5. “Preparat” është përzierja ose tretësira, e përbërë nga dy ose më shumë substanca.

6. “Lëndë tensioaktive” është çdo substancë organike dhe/ose preparat, i përdorur në detergjente, i cili vepron në sipërfaqe dhe përbëhet nga një ose më shumë grupe hidrofile dhe një a më shumë grupe hidrofobe, të një natyre dhe me përmasa të tilla, që i japin aftësinë të zvogëlojë tensionin sipërfaqësor të

ujit dhe të formojë shtresa shpërndarëse ose thithëse monomolekulare në sipërfaqen e kontaktit ujë-ajër, të formojë emulsione dhe/ose mikroemulsione dhe/ose micela dhe të thithë në sipërfaqet e kontaktit ujë-trup i ngurtë.

7. “Biodegradim” është një proces, prej të cilit përbërjet kimike organike (përbërjet që përmbajnë karbon) zbërthehen në përbërje më të thjeshta kimike nën veprimin e mikroorganizmave në natyrë.

8. “Biodegradim primar” është ndryshimi strukturor (transformimi) i lëndës tensioaktive nga mikroorganizmat, që shkakton humbjen e vetive aktive sipërfaqësore të saj, për shkak të degradimit të substancës bazë dhe, si rrjedhim, humbjen e vetisë aktive sipërfaqësore, të matur me metodat e testimit, të cilat përcaktohen në rregullin teknik “Për standardet, metodat e testimit, lidhur me biodegradimin e detergjenteve dhe vlerësimin e rrezikut për lëndët tensioaktive në detergjente”.

9. “Biodegradim aerob përfundimtar” është niveli i biodegradimit, që arrihet kur lënda tensioaktive është përdorur krejtësisht nga mikroorganizmat, në prani të oksigjenit dhe që përfundon në shpërbërjen e saj në dioksid karboni, ujë, kripëra minerale të çdo elementi tjetër të pranishëm (mineralizimi) dhe përbërës mikrobialë qelizorë të rinj (biomasa). Përcaktimi i dioksidit të karbonit, ujit dhe kripërave minerale bëhet në bazë të metodave të testimit, të cilat jepen në rregullin teknik “Për standardet, metodat e testimit, lidhur me biodegradimin e detergjenteve dhe vlerësimin e rrezikut për lëndët tensioaktive në detergjente”.

10. “Vendosje në treg” është bërja e disponueshme në treg e detergjenteve dhe e lëndëve tensioaktive për detergjentet për palët e treta, kundrejt pagesës ose falas. Importimi vlerësohet, gjithashtu, vendosje në treg.

11. “Fabrikues” është çdo person fizik ose juridik, përgjegjës për vendosjen në treg të detergjentëve ose të lëndëve tensioaktive për detergjentët. Gjithashtu, vlerësohet fabrikues përfaqësuesi i tij i autorizuar, prodhuesi, importuesi, paketuesi që punon për llogari të tij ose çdo person, që ndryshon karakteristikat e detergjentit a të lëndës tensioaktive të detergjentit, që krijon ose ndryshon etiketimin e tij, kur vetë fabrikuesi nuk është i vendosur në Republikën e Shqipërisë, si dhe shpërndarësi kur vepron si importues.

12. “Detergjent industrial” është detergjenti i përcaktuar për larje dhe pastrim, të kryer nga personeli i specializuar, që përdor produkte specifike, i papërdorshëm për qëllime shtëpiake.

13. “Ministria” është ministria përgjegjëse për çështjet e tregtisë dhe të industrisë.

KREU II KËRKESAT E PËRGJITHSHME PËR DETERGJENTET

Neni 3

Vendosje në treg

1. Kur vendosen në treg, detergjentet dhe lëndët tensioaktive për detergjentet duhet të jenë në përputhje me kërkesat e këtij ligji e aktet nënligjore në zbatim të tij.

2. Fabrikuesi, përfaqësuesi i tij i autorizuar ose importuesi janë përgjegjës për përputhshmërinë e detergjenteve dhe të lëndëve tensioaktive për detergjentet, me dispozitat e këtij ligji dhe me aktet nënligjore të dala në zbatim të tij.

Neni 4

Biodegradimi i lëndëve tensioaktive

1. Lëndët tensioaktive dhe detergjentet që përmbajnë lëndë tensioaktive vendosen në treg kur plotësojnë kufijtë e lejuar për biodegradimin aerob përfundimtar, të cilët përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave “Për standardet, metodat e testimit dhe kufijtë e lejuar, lidhur me biodegradimin e detergjenteve, si dhe vlerësimin e rrezikut për lëndët tensioaktive në detergjente”.

2. Fabrikuesi, përfaqësuesi i tij i autorizuar ose importuesi i detergjenteve industriale, që përmbajnë lëndë tensioaktive dhe/ose i lëndëve tensioaktive për detergjentet industriale, mund të aplikojnë për përjashtim nga kufijtë e lejuar në rastet kur detergjenti përmban lëndë tensioaktive, për të

cilat niveli i biodegradimit aerob përfundimtar është më i ulët se ai i përcaktuar me vendim të Këshillit të Ministrave. Aplikimi për përjashtim nga kufijtë e lejuar bëhet në ministri, sipas dispozitave të këtij ligji.

3. Niveli i biodegradimit primar matet për të gjitha lëndët tensioaktive në detergjente, që dështojnë në testimin e biodegradimit aerob përfundimtar. Përjashtimi nga kufijtë e lejuar nuk jepet për ato lëndë tensioaktive të detergjentit, për të cilat niveli i biodegradimit primar është më i ulët se ai i përcaktuar me vendim të Këshillit të Ministrave.

4. Lëndët tensioaktive, të cilat, pas vlerësimit të rrezikut në shëndetin publik dhe në mjedis, nuk plotësojnë kufijtë e lejuar për biodegradimin përfundimtar, u nënshtrohen kufizimeve në përdorim, duke pasur parasysh nivelin e teknologjisë për prodhimin dhe vetitë e detergjenteve.

Neni 5

Procedurat për përjashtimin nga kufijtë e lejuar

1. Aplikimi për përjashtim nga kufijtë e lejuar bëhet në ministri nga fabrikuesi, përfaqësuesi i tij i autorizuar ose importuesi dhe përmban:

a) kërkesën me shkrim, e cila përmban informacionin për plotësimin e kritereve të përcaktuara në nenin 6 të këtij ligji;

b) dosjen teknike, në të cilën përfshihet i gjithë informacioni i nevojshëm për vlerësimin e aspekteve të sigurisë, në lidhje me përdorimin specifik të lëndëve tensioaktive në detergjente, që nuk arrijnë të respektojnë kufijtë e biodegradimit. Gjithashtu, dosja teknike përmban edhe rezultatet e testeve, të kryera sipas nenit 7 dhe nenit 8 pika 1 të këtij ligji, bazuar në vlerësimin e rrezikut hap pas hapi.

2. Aplikimi për përjashtim, sipas pikës 1 të këtij neni, pranohet për shqyrtim vetëm pas pagimit të tarifës, e cila përcaktohet me vendim të Këshillit të Ministrave. Aplikimi për përjashtim shqyrtohet brenda 6 muajve nga data e pranimit të aplikimit të plotë.

Gjatë shqyrtimit për përjashtim, ministria ka të drejtë që për vlerësimin e rrezikut, që mund të shkaktojë një substancë dhe/ose një preparat, brenda 3 muajve nga data e dorëzimit të aplikimit, i kërkon aplikuesit informacion shtesë, teste verifikimi dhe/ose konformiteti për këto substanca dhe/ose preparate a produkte, që ato transformohen, për të cilat ata janë informuar ose kanë pranuar informacionin. Afati kohor për vlerësimin e dosjes fillon pasi dosja është e plotësuar me informacionin shtesë. Nëse informacioni i kërkuar nuk sigurohet brenda 12 muajve, afat i cili fillon nga data e dorëzimit të dokumentacionit, aplikimi vlerësohet i paplotë dhe, si rrjedhim, nuk shqyrtohet.

Aplikuesi mund të kërkojë rishikimin e aplikimit për përjashtim pasi ka plotësuar kërkesat e përcaktuara sipas këtij ligji. Mbi bazën e informacionit të siguruar nëpërmjet dosjes teknike të rishikuar, ministria mund të marrë vendimin për ta zgjatur, modifikuar ose hequr përjashtimin.

Nëse kërkohet informacion shtesë për metabolitet, përdoren strategjitë e testeve, në mënyrë që të sigurohet përdorimi maksimal i metodave të testimit *in vitro* dhe metodave të tjera të testimit, që nuk përfshijnë eksperimentet në kafshë.

Metodat e vlerësimit të metaboliteve, që mund të formohen dhe shpërbëhen me vështirësi, përcaktohen me urdhër të ministrit përgjegjës për tregtinë dhe industrinë.

3. Përjashtimi nga kufijtë e lejuar të biodegradimit, në varësi të rezultateve të vlerësimit plotësues të rrezikut, lejojnë, kufizojnë ose ndalojnë vendosjen në treg dhe përdorimin e lëndëve tensioaktive, si elemente përbërëse në detergjente.

4. Ministria publikon listën e lëndëve tensioaktive, për të cilat është dhënë përjashtimi, me kushtet përkatëse ose kufizimet e përdorimit.

Neni 6

Kriteret për përjashtimin nga kufijtë e lejuar

Ministria, gjatë marrjes së vendimit për përjashtimin nga kufijtë e lejuar, bazohet në kriteret e mëposhtme:

- a) përdorimin në aplikimet me përhapje të ulët dhe jo në aplikime me përhapje të lartë;
- b) përdorimin vetëm në aplikime të veçanta industriale;
- c) rrezikun në mjedis ose për shëndetin publik, shkaktuar nga vëllimi i shitjeve dhe mënyra e përdorimit, i cili është i ulët në krahasim me përfitimet socialekonomike, përfshirë standardet e sigurisë ushqimore dhe të higjienës.

KREU III LABORATORËT, INFORMACIONI DHE ETIKETIMI

Neni 7

Testimi i lëndëve tensioaktive

Të gjitha testet e lëndëve tensioaktive kryhen në përputhje me standardet e përcaktuara me vendim të Këshillit të Ministrave, si dhe me parimet e praktikës së mirë laboratorike.

Neni 8

Autorizimi i laboratorëve dhe pranimit të testeve

1. Ministria pranon testet e kryera vetëm në laboratorë të akredituar.
2. Ministria autorizon laboratorët, të cilët kryejnë testimet, në përputhje me dispozitat e këtij ligji. Akreditimi i këtyre laboratorëve bazohet në standardin EN ISO/IEC 17025:2005 ose në kërkesat e praktikës më të mirë laboratorike. Metodot e testimit, për të cilat këta laboratorë akreditohen, janë metodot e listuara me vendim të Këshillit të Ministrave.
3. Mbikëqyrja e laboratorëve të akredituar, të autorizuar nga ministria, kryhet nga Drejtorja e Përgjithshme e Akreditimit.
4. Ministria publikon listën e laboratorëve të akredituar e të autorizuar, ku shënohen: emri i plotë i laboratorit, data e miratimit, adresa e laboratorit dhe testi/lista e testeve, për të cilat ky laborator është autorizuar.
5. Kur ministria vërteton se një laborator i autorizuar nuk plotëson kërkesat për autorizim, shfuqizon autorizimin. Nëse mosplotësimi i kërkesave për autorizim ka lidhje me kompetencën teknike të laboratorit, vendimi bazohet në rekomandimin e Drejtorisë së Përgjithshme të Akreditimit, e cila kryen një mbikëqyrje shtesë. Nëse autorizimi shfuqizohet, emri i laboratorit hiqet nga lista e laboratorëve të autorizuar.
6. Rezultatet e testeve të kryera nga laboratorë, të vendosur jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, njihen nga ministria kur:
 - a) laboratorit, që ka kryer testet, është i akredituar për fushën e testimit nga një organizëm akreditues, i cili ka nënshkruar marrëveshje të njohjes së ndërsjellë me EA-në dhe ILAC-në;
 - b) laboratorit, ku është kryer testi, është i akredituar në përputhje me praktikën më të mirë laboratorike nga një organizëm akreditues i njohur nga EA-ja ose ILAC-ja.

Neni 9

Informacioni që sigurohet nga fabrikuesit

1. Fabrikuesi, përfaqësuesi i tij i autorizuar ose importuesi, që vendos në treg detergjentet ose substancat tensioaktive në detergjente, ka detyrimin të kalojë informacionin e përgjithshëm për produktin përgjatë gjithë zinxhirit të furnizimit.
2. Përveç informacionit, sipas pikës 1 të këtij neni, fabrikuesi, përfaqësuesi i tij i autorizuar ose importuesi vë në dispozicion të strukturës përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut edhe:
 - a) informacionin për një ose më shumë rezultate të testeve për biodegradimin përfundimtar;
 - b) listën e lëndëve tensioaktive, për të cilat është bërë aplikimi për përjashtim nga kufijtë e lejuar, të shoqëruar me:

i) rezultatet e testeve të biodegradimit primar;
ii) rezultatet e testeve dhe informacionin e mbledhur, nëpërmjet vlerësimit plotësues të rrezikut për lëndët tensioaktive në detergjente.

3. Fabrikuesi, përfaqësuesi i tij i autorizuar ose importuesi është përgjegjës për kryerjen korrekte të testeve përkatëse, pavarësisht nga çasti i vendosjes në treg të detergjenteve ose substancave tensioaktive në detergjente. Ai mban në dispozicion dokumentacionin për testet e kryera, në përputhje me këtë ligj dhe aktet nënligjore në zbatim të tij, si dhe ka të drejtë të përfitojë nga e drejta e pronësisë për rezultatet e testeve, me përjashtim të rezultateve të testeve, që janë bërë publike më parë.

4. Për nevoja të interesit publik dhe me kërkesë të Inspektoratit Sanitar Shtetëror, fabrikuesi, përfaqësuesi i tij i autorizuar ose importuesi, që vendos në treg detergjentet ose substancat tensioaktive në detergjente, vë në dispozicion të këtij inspektorati, pa vonesë e falas, të dhënat për përbërësit, të cilat ia dërgon brenda 14 ditëve pune nga data e marrjes së kërkesës. Të dhënat për përbërësit mbahen konfidenciale nga Inspektorati Sanitar Shtetëror dhe përdoren vetëm për qëllime mjekësore/shëndetësore.

Neni 10

Etiketimi dhe paketimi

1. Detergjentet klasifikohen e paketohen në përputhje me dispozitat e ligjit nr.9108, datë 17.7.2003 “Për substancat dhe preparatet kimike” dhe me aktet nënligjore të dala në zbatim të tij.

2. Në paketimin e detergjenteve të vendosura në shitje për konsumatorin, si dhe në të gjitha dokumentet shoqëruese të detergjenteve, në pikat e tregtimit me shumicë jepet në formë të dukshme, lehtësisht të lexueshme dhe të paheqshme, edhe informacioni i mëposhtëm:

a) emri i produktit dhe emri tregtar i produktit;

b) përmbajtja, sipas kushteve specifike, informacioni i nevojshëm për të dhënat e përbërësve për detergjentet, si dhe udhëzimet për përdorim dhe për etiketim, të përcaktuara me vendim të Këshillit të Ministrave;

c) adresa e plotë, numri i telefonit, si dhe adresa postare elektronike, kur është e mundur, e personit përgjegjës për vendosjen e produktit në treg, nga të cilat mund të sigurohen të dhënat për përbërësit.

3. Ngarkohet Këshilli i Ministrave për miratimin e vendimit për etiketimin dhe të dhënat e përbërësve për detergjentet.

KREU IV

MBIKËQYRJA E TREGUT

Neni 11

Struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut

Zbatimi i dispozitave të këtij ligji për detergjentet kryhet nga struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut në ministrinë përgjegjëse për çështjet e tregtisë dhe të industrisë, e parashikuar në ligjin nr.9779, datë 16.7.2008 “Për sigurinë e përgjithshme, kërkesat thelbësore dhe vlerësimin e konformitetit të produkteve joushqimore”.

Neni 12

Kompetencat e strukturës përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut

1. Struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut ka këto kompetenca, si më poshtë:

a) kontrollon për çdo detergjent të vendosur në treg përputhshmërinë e tij me këtë ligj dhe aktet nënligjore në zbatim të tij;

b) verifikon informacionin e etiketës për zbatueshmërinë e të dhënave të përbërësve dhe dokumentacionin e testimi për biodegradimin;

c) merr mostra për teste ose analiza të detergjenteve dhe të lëndëve tensioaktive për detergjente. Në rastet kur rezultatet e testeve tregojnë mospërputhshmërinë e detergjenteve dhe të lëndëve tensioaktive për detergjente me dispozitat e këtij ligji dhe aktet nënligjore në zbatim të tij, të gjitha shpenzimet për kryerjen e testimit mbulohen nga personi përgjegjës, që vendos produktin në treg;

ç) për çdo detergjent të vendosur në treg, në kundërshtim me dispozitat e këtij ligji apo të akteve nënligjore në zbatim të tij, që paraqet rrezik për shëndetin publik ose mjedisin:

i) urdhëron pezullimin e menjëhershëm të tij dhe lajmëron konsumatorët apo përdoruesit e fundit për rrezikun që ai paraqet;

ii) urdhëron ose organizon, së bashku me fabrikuesin, përfaqësuesin e tij të autorizuar, importuesin dhe shpërndarësin, tërheqjen e produktit nga konsumatorët a përdoruesit, si dhe shkatërrimin e tij në kushte të përshtatshme;

d) për detergjentet ose lëndët tensioaktive për detergjente, të cilat paraqesin rrezik, përcaktohen kushtet për tregtimin e tyre në mënyrë të sigurt, duke vlerësuar çdo rast në mënyrë individuale dhe me cilësi.

2. Struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut bashkëpunon me Inspektoratin Sanitar Shtetëror për organizimin e kontroleve të përbashkëta.

KREU V KUNDËRVAJTJET ADMINISTRATIVE

Neni 13

1. Shkeljet e dispozitave të këtij ligji, kur nuk përbëjnë vepër penale, përbëjnë kundërvajtje administrative dhe dënohen si më poshtë:

a) shkelja e përcaktuar në nenin 4 pikat 1 e 4 dhe në nenin 7, me gjobë 1 000 000 lekë;

b) shkelja e përcaktuar në nenin 9 pikat 1 dhe 4, me gjobë 100 000 lekë;

c) shkelja e përcaktuar në nenin 9 pika 2, me gjobë 300 000 lekë;

ç) shkelja e përcaktuar në nenin 10 pikat 1 dhe 2, me gjobë 400 000 lekë;

d) për shkelje të kërkesave të parashikuara në nenin 10 pika 3, me gjobë 400 000 lekë;

dh) kur subjekti nuk ka pajisur strukturën përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut me dokumentacionin e kërkuar, apo kur me veprimet ose mosveprimet e tij e bën të pamundur apo e vështirëson verifikimin e dokumentacionit, me gjobë 100 000 lekë.

2. Shkeljet me karakter administrativ verifikohen dhe dënohen nga struktura përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, me përjashtim të shkeljes së pikës 4 të nenit 9, për të cilën gjoba vendoset nga Inspektorati Sanitar Shtetëror.

Neni 14

Shqyrtimi i kundërvajtjeve administrative

1. Shqyrtimi i kundërvajtjes administrative bëhet brenda 15 ditëve nga data e konstatimit, por jo më vonë se 2 muaj nga data kur është konstatuar shkelja.

2. Personi, që ka kryer shkeljen, duhet ta shlyejë gjobën brenda 10 ditëve nga data kur ka marrë njoftim për vendosjen e saj.

3. Gjoba e vendosur në zbatim të këtij ligji përbën titull ekzekutiv dhe ekzekutohet nga zyrat e përbarimit, në rast se nuk shlyhet në kohë nga personi, që ka vendosur produktin në treg.

4. Të ardhurat, që burojnë nga vjelja e gjobave, derdhen në Buxhetin e Shtetit.

Neni 15

Ankimimi

Kundër vendimit të strukturës përgjegjëse për mbikëqyrjen e tregut, personi, ndaj të cilit është vendosur masa administrative, ka të drejtë të bëjë ankim, në përputhje me nenin 24 të ligjit nr.9779, datë 16.7.2007 “Për sigurinë e përgjithshme, kërkesat thelbësore dhe vlerësimin e konformitetit të produkteve joushqimore”.

KREU VI
DISPOZITA KALIMTARE DHE TË FUNDIT

Neni 16
Aktet nënligjore

1. Ngarkohet Këshilli i Ministrave për nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të këtij ligji.
2. Ngarkohet ministri përgjegjës për çështjet e tregtisë dhe të industrisë për nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të këtij ligji.

Neni 17
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 1 vit pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.6394, datë 4.2.2010 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bamir Topi